

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{1}$ str.	600	—
• • • $\frac{1}{2}$ •	300	—
• • • $\frac{1}{4}$ •	150	—
• • • $\frac{1}{8}$ •	75	—
• • • $\frac{1}{16}$ •	37	50

VII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. julija 1924.

Štev. 14.

Zavarovanje vajencev.

O nesocijalnosti naših socialnozavarovalnih zakonov smo čuli od naših gospodarskih organizacij že dokaj pikrih besed. Zveza je imela opetovano priliko, da je v predstavkah in resolucijah, naslovljenih na različna mesta, kritizirala nedostatke ter prosila od-pomoči, toda navadno je bil vsak korak brezuspešen. Faktorji, ki so poklicani za to, da upravljajo socialno-zavarovalne zavode, ki bi v prvi vrsti morali skrbeti za to, da se popularizira socialno zavarovanje, imajo za vsak trezen predlog, ki bi prišel od zainteresiranih gospodarskih krogov, zamašena ušesa in so danes vprav ti faktorji v prvi vrsti krivi, da je postalo socialno zavarovanje skrajno obsova-ženo, da se socialnozavarovalne institucije pri-števajo med najbolj nesocijalne in negospodarske zavode.

Osobito krivično je izvajanje zakona o zavarovanju delavcev napram malim podeželskim obrtnim vajencem. Po omenjenem zakonu so zavarovanju podvrženi obrtniški kakor tudi trgovski učenci (vajenci). Praksa, ki se sedaj izvršuje pri uvrščevanju vajencev v mezdne razrede, ki tvorijo podlago za plačevanje zavarovalnih prispevkov, je, dasi mogoče v skladu s strogim besedilom zakona, iz socialnih ozirov zelo krivična, ker nalaga revnejšim vajencem večja bremena nego vajencem iz premožnejših krogov. — Znano je, da vajenci ne dobivajo sploh ali vsaj za prvi čas vajeniške dobe nobene mezde. Vajenci iz premožnejših hiš služijo zastoj in tudi za hrano, stanovanje in obleko skrbijo njih starši, medtem ko gledajo revnejši sloji na to, da dajo svoje otroke v uk mojstrom, ki jih vzamejo v popolno ali vsaj delno oskrbo.

Ker se v zmislu § 22. zakona o zavarovanju delavcev pri določanju višine zaslužka v svrhu uvrstitve v mezdne razrede jemlje za osnovo ekvivalent naturalnih prejemkov, se dogaja, da se uvrščajo revnejši vajenci v višje mezdne razrede, v V. ali VI., premožnejši pa v I. mezdni razred.

To dejstvo onemogoča revnejšim podeželskim slojem, da bi pustili svoje sinove in hčerke izučiti se tega ali drugega obrta, kajti mojstri se upravičeno branijo sprejemati v uk vajence proti hrani in stanovanju, ker so za to svojo dobroto in ustrežljivost občutno kaznovani po delavski zavarovalnici. Preskrbeti svojim mladostnim otrokom hrano in stanovanje izven hiše mojstra in za to plačati znatne vsote, je osobito revnejšim slojem nemogoče in ne preostaja jim ničesar drugega, kakor da vzamejo svoje otroke od mojstra in da jih primorajo, da si najdejo na kak drug način zaslužka, ne da bi jim bilo mogoče izučiti se kakega obrta ter si tako zagotoviti svojo eksistenco. Menimo, da hrana in stanovanje, katero dobivajo vajenci od učnih mojstrov, ni plača, ampak le vpludnost in dobrota mojstrov. Zbog tega je Zveza obrtnih zadrug naslovila že pred časom na Osrednji urad v Zagrebu prošnjo, naj bi se vse vajence brez izjeme uvrstilo pri zavarovanju zoper bolezen in nezgode v I. mezdni razred. Na to svojo vlogo ni dobila zveza od Osrednjega urada do danes še nobene rešitve, pač pa je dobila prepis rešitve, ki jo je dobila v ravno isti zadevi Trgovska in obrtniška zbornica, ki je tudi s svoje strani zahtevala, da se uvrstijo vsi vajenci v I. mezdni razred. Predlog se je zavrnil, in sicer ne od ravnateljstva Osrednjega urada, ampak od Osrednjega urada samega, kar je izrecno proti določilom štatuta. Toda ne samo, da urad ni bil kompetenten za rešitev, ampak so tudi razlogi, radi katerih omenjeni urad, kakor pravi, ne bi mogel soglašati s predloženimi predlogi, popolnoma neutemeljeni in nevzdržni.

S tem je uprava Osrednjega urada na novo pokazala, da nima zmisla za težnje obrtništva, da nima niti volje, da bi podrobneje proučila to vprašanje, ki je dalekosežne važnosti za razvoj obrtniškega narščaja. Vprašanje ni dal Osrednji urad niti v razpravo ravnateljstvu, ampak je vlogo sam rešil, ne da bi dal priliko, da o tem razpravlja oni faktor, ki je po štatutih za to poklican.

Na plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice je zvezni načelnik g. Engelbert Franchetti v utemeljenem predlogu prosil, naj bi zbornica ponovno podvzela potrebne korake, da se upravičeni zahtevi obrtništvu pri zavarovanju zoper nezgode in bolezni glede uvrstitve vseh vajencev brez izjeme v I. mezdni razred že vendar enkrat ugodi. Obrtništvu nosi velik del socialnih bremen in zato bi bilo tudi upravičeno, da se utemeljenim predlogom, ki so v živem interesu tako obrtništvu samega kakor tudi v interesu zdravega razvoja socialnega zavarovanja, ugodi.

Za reformo davka na poslovni promet.

(Predlog zborničnega svetnika gosp. J. Zdravca v plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice dne 4. julija 1924.)

V povojni dobi so se ne le povišali že obstoječi davki in dajatve, ampak so se uvedli tudi novi davki, ki obremenitev izdatno poostrujejo. Med te davke spada v prvi vrsti davek na poslovni promet, ki po svojem bistvu teoretično ne spada v okvir moderne davčne zakonodaje. Ta davek pomeni izrazito fiskalno sredstvo, da pomaga državi v njenih prizadevanjih za normalizacijo razmer preko največjih finančnih težkoč, vsled česar vsebuje trdote, ki občutno vplivajo na razvoj podjetnosti.

Izza uveljavljenja uredbe, odnosno zakona o davku na poslovni promet, se je finančni položaj naše države vsled povišanih dohodkov še več pa spričo posrečene stabilizacije naše valute toliko izboljšal, da je treba nujno misliti na to, da se ta davek, ki se a priori ni nameraval trajno pobirati, ukine. Obremenitev je vedno občutnejša, ker se z nastopajočo konkurenco vedno bolj kaže, da je vkalkuliranje davka v ceno največkrat praktično nemogoče. Davek obremenjuje vsled tega skoro v vseh panogah podjetniški dobiček in krati plačilno možnost davkoplačevalcev, ki plačujejo poleg tega davka tudi druge občutne davke in davščine.

Zaradi tega stavim predlog, naj zbornica predloži merodajnim oblastvom utemeljen predlog, da se po preteku tekoče proračunske dobe, to je izza 1. aprila 1925 ukine pobiranje davka na poslovni promet.

V primeru, da to stališče državnih financ za enkrat še ne bi bilo mogoče, pa naj predlaga, da se določila o tem davku novelirajo, če ne prej, pa s finančnim zakonom za leto 1925./1926. v nastopnih smereh:

1.) da se izmera davka zniža za polovico, to je na $\frac{1}{2}$ %;

2.) da se prizna malim obrtnikom brezpogojno davčna prostost, ako ne zaposlujejo nad dva pomočnika;

3.) da se priredba tega davka odkaže brez izjeme v delokrog pridobninskih priredbenih komisij, odločevanje o prizivih pa v delokrog pridobninske deželne komisije.

ad 1.) Glavna trdota zakona obstoji v tem, da zadeva vsako fazo prometa. Izmera po 1 % je spričo tega odločno previsoka in podražuje blago za več nego 5 %, kar kvarno vpliva na naše narodno gospodarstvo. Davek se ravna edino po višini opravljenega prometa. Zadeva torej v enaki meri prodaje z dobičkom, kakor tudi promet, kateri ne donša nobenega dobička ali celo izgubo. V teh primerih se izguba, katero utrpí podjetnik, poviša vedno še za davek na poslovni promet. Ker bi bilo vpoštevanje izgub, odnosno oprostitev prometa, ki ni donesel nobenega dobička, tehnično jako težko izvedljivo, naj se za kompenzacijo dovoli znižanje davka za polovico in s tem hkratu vsaj nekoliko zmanjša neenakost konkurenčnih pogojev med trgovino in med zadrugami, katerim se je priznala ne le prostost od pridobnine in taks, ampak tudi od davka na poslovni promet.

ad 2.) Pojem malega obrtnika se različno tolmači. Prvotno tolmačenje ugledne generalne direkcije z dne 30. septembra 1921., št. 39.169, je kolikor toliko vpoštevalo težak položaj obrtništvu in voljo zakonodajalca, da prizna malemu obrtništvu glede tega davka izjemno stališče. Zato je tembolj osupnilo prizadete obrtnike dejstvo, da je smatrala ugledna generalna direkcija za potrebno to tolmačenje z razpisom z dne 27. decembra 1923., št. 32.178, bistveno utesniti in vezati davčno prostost malih obrtnikov na tako težke pogoje, da jih v polnem obsegu ne bo mogel izpolniti noben obrtnik v Sloveniji, dasi bi delal tudi sam, ker ima ali odprto delavnico ali pa uporablja za obratovanje, četudi le malenkostno obratno glavnico.

Spričo različnega tolmačenja omenjenega pojma v neprilog malih obrtnikov je potrebno, da zakonodajalec sam ta pojem izčrpno definira.

ad 3.) Po čl. 10. pravilnika za izvrševanje zakona o davku na poslovni promet z dne 31. januarja 1922 vrši priredbene posle za davek na poslovni promet davčni odbor (davčna komisija) brez vsake omejitve. V Sloveniji pa ocenjuje promet na podlagi tamošnjega razpisa z dne 30. septembra 1921., št. 39.169, vedno le oni organ, ki odmeri pridobnino. Pridobninska komisija ocenjuje promet torej le takrat, kadar je kompetentna tudi za odmero pridobnine. Vendar tudi v takih primerih ne izvrši ocene plenum komisije, ampak samo odsek, obstoječ iz predsednika komisije in enega imenovanega in enega voljenega člana.

Davkoplačevalci se pritožujejo, da odseki komisij ne morejo biti kos težki in važni nalogi, katero naj vršijo. Politični okraji so jako obsežni in je članom komisije, ki stanujejo na sedežu ali v neposredni bližini sedeža davčnega oblastva, nemogoče, da bi imeli za brezhibno poslovanje zadosti vpogleda v poslovne razmere od sedeža davčnega oblastva več ur odda-

ljenih davkoplačevalcev. Spričo omejenega števila članov je tudi izključeno, da bi mogli biti v odseku zastopane razne stroke. Za pravilno ocenjevanje in za gladko upravo je pa skoro brez izjeme potrebno natančno poznavanje pridobitnih in kupčijskih razmer konkretnega davkoplačevalca in splošnih gospodarskih prilik njegovega okraja.

Zaradi tega je potrebno, da se obstoječi način prirejanja davka na poslovni promet po odsekih premeni in da se priredba davka na poslovni promet odkaže plenumu davčnih komisij, ki so številnejše, vsled česar nudijo večjo sigurnost v ocenjevanju kupčijskega prometa.

Iz istega razloga je tudi potrebno, da se poveri odločevanje o prizivih proti davku na poslovni promet deželni pridobinski komisiji, v kateri so zastopani davkoplačevalci iz vseh delov ljubljanskega in mariborskega okrožja.

Predlagam, da zbornica opozori merodajna oblastva na te upravičene želje njenih interesentov s prošnjo, da se na nje v polnem obsegu ozirajo.

Pomanjkanje dela in oddaja državnih del.

Gospodarska kriza je prinesla v vse stroke obrtništva občutno pomanjkanje dela. To neugodno stanje, v katerem se nahajata ne le obrt, temveč tudi trgovina in industrija, zapleta državo v neprijetne situacije, ki imajo na vseh poljih javnega življenja svoje zle posledice.

Povsem drugo vprašanje pa je, če je izboljšanje položaja danes res nemogoče. V Beogradu zidajo n. pr. že več let novo palačo narodne skupščine in palače za razna ministrstva. Kakor pa čujemo, je država oddala vsa mizarska dela, kakor okna, vrata in notranjo opremo v izvršitev — Nemčiji. Če so te vesti, ki se širijo, resnične, potem država res lepo skrbi za inozemski, tuji obrt, domače obrtnike pa pušča, da pobirajo drobtine in da plačujejo visoke davke. Ravno mizarski obrt je v naši državi tako razvit in izpopolnjen, da nikakor ne bi bilo potreba oddajati del v inozemstvo. Le eno more slediti iz tega in to je, da pri oddaji del igrajo vlogo mastne provizije. In tako se godi ne samo z oddajo mizarskih, temveč tudi drugih del.

Država, ki bi morala graditi in stremeti za tem, da dá zaslužka obrtu, trgovini, industriji in nezaposlenemu delavstvu, krije svoje potrebe v inozemstvu — ali ni to v današnjih časih nekaj nepojmljivega, koruptnega? Naj nabavlja stroje in predmete, katerih doma ne izdelujemo, reparacijskim potom iz inozemstva, nikakor pa ne izdelkov, za katere imamo v državi sami razvit obrt in industrijo, ki se bori danes zbog pomanjkanja dela z največjimi težkočami.

Zvezni načelnik g. E. Franchetti je vložil na zadnji plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice nujni predlog, da Trgovska in obrtniška zbornica podvzame vse potrebne korake, da se delo ne bo oddajalo v inozemstvo. Za Trgovsko in obrtniško zbornico, kot našim najvišjim forumom, pa morajo stopiti strnjene, organizirane vrste obrtništva, ker le tedaj bomo mogli doseči izboljšanje svojega položaja in le tako se nas bo uslišalo. Razcepljeni glasovi posameznih obrtnikov ne pridejo do Beograda, samo močan glas celokupnega obrtništva bo našel primerno vpoštevanje.

Ali je strojno mizarstvo že tovarniški obrat?

V nekem konkretnem primeru je podala ljubljanska Trgovska in obrtniška zbornica o obrtnopravnem značaju mizarskih delavnic, ki obratujejo s stroji na parni, odnosno električni pogon, zanimivo izjavo, ki jo priobčujemo v sledečem:

Podpisana zbornica na podlagi zaslišanja Obrtne zadruge rokodelcev za okraj K. in M. B.-ove izjavlja, da mizarskega obrata slednjenavedene ni smatrati za tovarniški, temveč za nekoliko modernejši rokodelski obrat, za tako zvano strojno mizarstvo.

M. B. navaja, da ima v svoji mizarski delavnici razen strojevodje, ki oskrbuje lokomobilo 8 HP, zaposlenih še pet mizarjev in enega učenca. Pripomniti je, da ravnokar navedena lokomobila služi tudi za pogon tovarniške delavnice za zaboje. Za izdelovanje pohištva so glasom njenih navedb montirani sledeči stroji: stroj za oblanje, izrezovalni stroj z vrtalnikom in cirkularjem, stružni stroj, tračna žaga in še posebni cirkular. Delo se vrši po načelu delitve in lastnica obrat le vodi, ne da bi se sama udeleževala manualnega dela. Mesečno se producira osem oprem za manjša stanovanja, in sicer na zalogo za razprodajo na debelo. Obratni kapital dosega vsoto 250.000 Din. Lastnica namerava vpeljati pozneje še električni pogon.

Tem navedbam B.-ove nasproti pa navaja Obrtna zadruška rokodelcev za okraj K. v svojem dopisu zbornici, da ima prijaviteljica v svoji mizarski delavnici zaposlene tri pomočnike in enega vajenca, da izdeluje stavbno in drugo pohištvo le po naročilu, v malem obsegu in ne na zalogo. Ista zadruška v svoji izjavi okrajnemu glavarstvu v K. z dne 26. decembra 1923. opozarja, da ima enake stroje, kakor B.-ova, tudi mizarski mojster H., katerega obrt je rokodelski.

Poročilo okrajnega glavarstva v K. navaja, da se je ob priliki lokalnega ogleda ugotovilo, da je imela dotičnega dne mizarska delavnica prijaviteljice v zalogi eno naročeno spalnico, v delu pa tudi le eno samo naročeno garnituro in nekaj drugih malenkosti.

Tudi če bi navedbe gori označene zadruga in ugotovitve konjiške obrtne oblasti ne odgovarjale resnici in bi vpis mizarske delavnice, kakor ga podaja B., držal v celoti, bi tega obrata ne mogli šteti med tovarniške. Šlo bi le za modernizirano mizarsko rokodelsko delavnico, za tako zvano strojno mizarstvo, kakršnih imamo po Sloveniji zelo mnogo, posebno v krajih, kjer je na razpolago električna pogonska sila. V Ljubljani imamo celo vrsto mizarskih podjetij, ki delajo z desetkrat večjim številom delavcev, izdelujejo mnogo večjo količino raznega pohištva, obratujejo s stroji in gre njih obrtovanje glavnic do mnogo višje vsote kakor B.-ove. In vendar jih obrtna praksa pa tudi javnost smatrata le za rokodelska in ne tovarniška podjetja. Če odgovarjajo navedbe zadruga rokodelcev v K. in tamošnjega okrajnega glavarstva resnici, o čemer pač ni dvoma, potem še celo ne presega obseg prijaviteljčinega obrata velikosti običajnih srednjih rokodelskih, mizarskih obratov.

Ne sme se nadalje prezreti, da bi priznanje tovarniškega značaja takim obratom, kakor ga ima prijaviteljica, tudi ne bilo oportuno. S tem bi se ustvaril preudic za druge obrate te vrste in velikosti, ki danes veljajo, odnosno bi po dosednji praksi v bodoče veljali za rokodelske. Številni mizarski obrtniki bi se temu gotovo z vso odločnostjo upirali, ker bi jim s tem nastala poleg mnogih neprilik, sosebno radi predpisov o ustanavljanju tovarniških podjetij, tudi gotova nova davčna bremena in to povsem nepotrebno in neupravičeno.

B.-ovi gre, kakor je sklepati iz vsega njenega postopanja, za priznanje tovarniškega značaja njenemu podjetju le zato, da se na ta način izogne predpisom o dokazilu usposobljenosti, kakršno se za obrate tega obsega in vrste sicer zahteva. Temu na ljubo pa nikakor ne gre prelomiti dosedanje prakse pri odločanju, če je kak obrat tovarniški ali ne.

Razvoj našega obrta in pomen velesejma zanjo.

V današnjih časih težke krize in silnega zastoja v vseh strokah potrebuje naš obrt bolj kot kdaj prej reklame. Velika industrijska podjetja imajo cele oddelke za reklamo, kajti industrijskih izdelkov se ne dá vpeljati s par potniki. Reklama stane ogromne vsote. Izdelki posameznih tujih industrijskih podjetij so po najoddaljenejših gorskih selih znani po reklamnih tablicah. Slovenski obrtnik je ali preskromen, ali pa se boji stroškov reklame, ker še ne pozna njene potrebe in njene koristi, zlasti ker ne pričakuje takojšnjega uspeha. Nihče ne zahteva in tudi ne svetuje, da bi se naš obrt v reklami kosal z ono industrijskih podjetij, vendar pa ne odobravamo, ako se v tem oziru sploh nič ne stori. Imamo velika obrtna

podjetja, ki za reklamo skoraj ničesar ne izdajo, čim bolj pa se bodo taka podjetja povečala, in čim večja bo konkurenca, tem občutnejša bo postala potreba reklame, a čim dalje se podjetja na trgu ne vpeljejo, tem težje bo vpeljava kesneje, ko se bodo isti predmeti nudili od raznih strani.

Razstaviti obrtne izdelke na vzorčnem velesejmu, je tudi reklama. Tudi ta, rekel bi, živa reklama, ni zastoj, a je pa najboljša reklama, ker e obeta šele uspehov za kesneje, temveč žanje največkrat že trenutno uspehe. Tako je vzorčni velesejem za obrtnika s stališča reklame velevažna in poučna ustanova, ki odkriva, kako si posamezna podjetja skušajo obrniti nase pozornost naročnikov in kupcev. Razlika med prireditvijo prvega in sledečih dveh velesejmov potrjujejo v celoti resničnost te trditve. Posamezne tvrdke, zlasti mlajše, so nastopile na prvem ali drugem velesejmu v skromnosti, a so na prihodnjih že zadobile značaj vpeljane in močne obrti. Napredek, ki se pokaže na razstavnem prostoru pri posameznih tvrdkah, bo brezdvomno zanje velikega trgovskega pomena.

Dalje ima obrtnik na vzorčnem velesejmu najlažjo možnost spoznavati in opazovati konkurenčna podjetja. Spoznava izdelke, primerja jih s svojimi, vidi bolje izdelano, finejšo opremo itd. Na mestu samem se prepriča o okusu in željah interesentov, vidi, kako konkurenca ustreza željam, a sam ostaja nezaposlen. Sam bi bil kriv, če bi takih opazovanj ne umel izrabiti v svoj prid in se na podlagi opazovanja ne izpopolnil. Ni zadosti, posvetiti se obrtu, ni zadosti, postaviti izdelke na trg, dober obrtnik skuša svoje podjetje izpopolniti, svoje izdelke vedno bolj izboljšati, da dobi glas in mu konkurenca ne more ogroziti obstanka. Najboljša šola za spoznavanje hib in za spoznanje potrebe izpopolnitve, kakor tudi najboljši način, kako postane obrtnik znan in opozori konzumente nase, je vzorčni velesejem. In kakor je sedaj velesejem za našega obrtnika potrebna institucija, te važnosti velesejem tudi še tedaj, ko bo že obrt stal na vrhuncu, ne bo izgubil.

Le šest tednov še nas loči od IV. Ljubljanskega vzorčnega velesejma Vsak obrtnik, ki hoče sebi dobro, naj se zato takoj prijavi za udeležbo, ako tega še ni storil.

Razno.

Nova naredba glede kompetence ministrstva za trgovino in industrijo in velikih županov. V našem listu smo že objavili naredbo ministrskega sveta z dne 15. februarja 1924., s katero so se pridržali ministrstvu za trgovino in industrijo z ozirom na nameravano likvidacijo pokrajinskih ministrskih oddelkov vsi važnejši posli, ki jih ti oddelki sedaj opravljajo, velikim županom pa bi se priključili zgolj obrtni referati. S tem bi se izvršila stroga centralizacija upravnih poslov tega resorta, ki jo je zasno-

val prejšnji minister g. dr. K o j i ć. Ko pa je postal minister za trgovino in industrijo g. dr. K r i z m a n, je takoj ustregel upravičenim zahtevam raznih gospodarskih korporacij ter odložil najprej likvidacijo ministrskih oddelkov v Ljubljani, Zagrebu, Splitu in Sarajevu na nedoločen čas, sedaj pa je povzročil izpremembo rečene naredbe ministrskega sveta v tem zmislu, da pridejo v pristojnost velikih županov še nadaljnji posli, ki jih je prvotno ministrstvo sebi pridržalo. Po likvidaciji oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani se z novo naredbo prenašajo na velikega župana v Ljubljani in Mariboru naslednji posli: 1.) Dovoljevanje in premeščanje letnih in mesečnih sejmov. 2.) Posli glede pospeševanja obrta in domače industrije (po Uradu za pospeševanje obrta in po Osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani). 3.) S posebnimi odločbami ministrstva se smejo prenesti na velikega župana še posli glede nadzorstva nad Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani, nadzorstva nad delniškimi družbami, zavarovalnicami in regulativnimi hranilnicami, nadzorstva nad borzo v Ljubljani ter glede postavljanja državnih komisarjev. Z uvodoma citirano naredbo ministrskega sveta se je pridržalo ministrstvu tudi odobravanje zgradbe industrijskih in tvorničnih podjetij sploh. Ta naredba se je deloma izpremenila z določbo čl. 137. finančnega zakona za leto 1924./25., s katero se je minister za trgovino in industrijo pooblastil, da sme kljub veljavnim zakonom edino izdajati dovolitve za ustanavljanje industrijskih in tvorničnih podjetij, kolikor se tičejo narodne obrane. Pojem industrijskih in tvorničnih podjetij se jemlje po odredbah srbskega obrtnega zakona iz leta 1910. Natančnejša navodila predpiše minister za trgovino in industrijo sporazumno z ministrom za vojsko in mornarico. Ker ministrstvo teh navodil še ni izdalo, poslujejo obrtna oblastva še dalje po predpisih sedaj v Sloveniji veljavnega obrtnega reda. Tudi kompetenca ljubljanskega oddelka za trgovino in industrijo se ne izpreminja, dokler ministrstvo ne odredi končne likvidacije.

Iz seje obrtnega odseka Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. V seji obrtnega odseka Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, ki se je vršila dne 3. julija t. l., so se rešile sledeče dispENZNE prošnje, in sicer priporočilno: Gašperja Dolinarja iz Moš za krojaštvo, Franca Erbežnika z Vira za klobučarski obrt, Matije Breznika iz Lešan za krojaštvo, Antona Šege iz Zibike za čevljarstvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Franca Flerina iz Domžal za klobučarstvo, Ivana Zarnika iz Pobrežja za sodarstvo, Jakoba Derlinka z Malenskega vrha za čevljarstvo, Marka Cindriča z Babnega vrha, da sme izvrševati pekovski obrt na obrtni list svoje pokojne žene, Tomaža Stanjka iz Cvetkovec za čevljarstvo, Mihaela Hentaka iz Podvincev za sodarstvo, Josipa Asolija iz Kočevja za dimnikarstvo (ako mati istočasno odloži dimnikarsko koncesijo), Josipa Kobetiča iz Dvora za čevljarstvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Ivana Senickija iz Velke za sodarstvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Štefana Bokala iz Št. Jurija za čevljarstvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Josipa Bachala iz Kamnika (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Alojzija Podplatana z Dolge gore za krojaštvo, Franca Gašperuta iz Št. Lenarta za kovaštvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Franca Kunaverja iz Kočevja samo za sedlarstvo ne pa za tapetništvo, Franca Hönigmana iz Dolenje vasi za krojaštvo, Franca Bojca iz Dolenje vasi za mizarstvo (ako prestane pomagalsko preizkušnjo), Franca Kopšeta s Tezna za izdelovanje instrumentov, Antona Adamiča z Vidma za mesarstvo, Eleka Šanca iz Domanjkovec za lončarstvo (ako prestane pomagalsko

preizkušnjo), Ivana Brezenška iz Zaklega za mizarstvo, Andreja Viraka iz Odrancev za kolarstvo, Jakoba Pišljera iz Dolenjega Logatca za razširjenje omejene tesarske koncesije, a le na Planino. — Ni se priporočala dispENZNA prošnja Jakoba Pušavca z Ribnega za krojaštvo (ima dopolniti pomočniško dobo), Ane Dobrinove iz Tržiča za peko domačega kruha, Josipa Barte iz Oplotnice za brivski obrt, Frana Blatnika s Hriba za pekovski obrt, Matije Verderberja iz Vilpe za kovaški obrt, Ferdinanda Černeka iz Nemčevcev za kolarski obrt, Konrada Dolgova iz Murske Sobote za čevljarški obrt, Franca Božiča s Sela za razširjenje omejene zidarske koncesije, Petra Juhanova iz Dolenje Lendave za čevljarstvo, Franca Grebenca iz Malih Lašč za krojaštvo, Ivana Knavs s Hriba za čevljarstvo, Janeza Korošca s Češnjevka za razširjenje tesarske koncesije na Cerklje, Velesovo, Senčur, Preddvor, Franca Plestenjaka iz Form za razširjenje zidarske koncesije za vso občino Sora, Jerneja Kušljana, trgovca iz Kranja, za steklarški obrt, Mihaela Urbančiča z Rakeka za razširjenje omejene zidarske koncesije na vse okrajno glavarstvo Logatec, Antona Tkalčiča iz Trebincev za sodarstvo, Karla Koštomaja iz Spodnje Hudinje za kleparstvo, Jožeta Grobina iz Prevorja za čevljarstvo, Franca Oblata iz Ljubljane za krovstvo, Ivana Senožetnika s Krivčevega za pekovski obrt. — Dalje je podal obrtni odsek načelne izjave o obsegu obrtnih pravic mizarjev glede pleskarskih del, o obrtnem značaju izdelovanja teracot-laka, o razširjenju zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov v Novem mestu na sodni okraj Trebnje in Žužemberk (priporočilno), o izpremembi štirih dimnikarskih ometalnih okrajev v Ljubljani (priporočilno), o razširjenju Zadruga slaščičarjev, medicinarjev itd. v Ljubljani za vso ljubljansko pokrajinsko oblast (priporočilno), o obrtnopravnem značaju gradnje in popravljanju mlinov in žag (prost obrt), o pravicah konfekcijske tovarne za izdelovanje na drobno po obrtnopravnem značaju, izdelovanje mrčesnega pokončevalnega sredstva «Cimin», o obsegu kamnoseške, cementarske in kiparske obrti, o obliki vojaških potrdil o službovanju kot profesionist pri vojaki, o ustanovitvi Zadruga steklarjev za vso Slovenijo v Celju (priporočilno), o ustanovitvi Zadruga slikarjev, pleskarjev, ličarjev, podobarjev in pozlatarjev v Mariboru (priporočilno), o obrtnopravnem značaju opremljanja steklenih izdelkov z leseno maso, o obrtnopravnem značaju izdelovanja oblik za rašple in pile, o pravicah zadružnih članov do prisostvovanja na sejah zadružnega načelstva in vpogleda v zadružne knjige, o obrtnopravnem značaju mizarske delavnice tvrdke Bergmann iz Oplotnice in tvrdke Jarmer v Celju. — Zanimivejše načelne izjave bo priobčil «Obrtni Vestnik» v prihodnjih številkah.

Obrtno društvo na Jesenicah. Društvo je sklenilo, da se pooblasti za pobiranje članarine tov. Šlibar s Save za Jesenice in okolico, tov. Paulus pa za Dovje, Mojstrano in okolico. Članarina znaša po sklepu občnega zbora mesečno 2 Din. Člani naj plačajo ta mali prispevek, da se bo moglo društvo razvijati in še temeljiteje delovati v korist vsega obrtništva Gorenjske. Kakor smo že poročali, je priredilo društvo knjigovodski tečaj pod vodstvom strokovnega učitelja g. Zupančiča. Tečaj je bil zaključen dvakrat, in sicer prvokrat za tiste, ki so smatrali, da jim pouk za njih praktično uporabo že zadostuje, drugič pa za tiste, ki so se hoteli v knjigovodstvo bolj poglobiti. Društvo izreka g. Zupančiču tudi na tem mestu svojo zahvalo, da se je toliko večerov žrtvoval v prosep našega obrtništva. Ravnokar se vrši na Jesenicah tudi tečaj za cirilico, ki ima 16 udeležencev. Jako pogoste so pritožbe obrtnikov radi neprimerne postopanja vodje poslovalnice okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki strankam v

nobenem oziru ni naklonjen, pač pa jih celo obsipa z neprimernimi izrazi. Njegova žena ima v Zirovnici tudi gostilno in gospod vodja prihaja z vlakom na Jesenice v urad ob 10. uri dopoldne (namesto ob 8. uri), ob lepem vremenu pa se vozi v službo z uradnim kolesom. Jeseniško obrtništvo je takega postopanja sito in pozivlje ravnatelja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da napravi na Jesenicah v tem pogledu red. Samo svarilo, kakor kaže, ne zaleže nič, zato naj uporabi ostrejša sredstva.

Obrtno društvo v Rajhenburgu. V nedeljo 6. julija je bilo v Rajhenburgu sklicano zborovanje obrtnikov iz Rajhenburga in Senova, na katerem je predaval obrtnozadružni nadzornik g. Založnik o raznih aktualnih obrtniških vprašanjih in posebno o pomenu obrtniških organizacij. Zboru, ki je bil prav povoljno obiskan, je predsedoval krojaški mojster g. Andrej Oman. Soglasno je bilo sklenjeno ustanoviti za Rajhenburg in Senovo Obrtno društvo s sedežem v Rajhenburgu in so se sprejela tozadevna pravila. V pripravljani odbor so se izvolili gg.: Agrež Franjo kot predsednik, Završnik Alojz kot njegov namestnik, Završnik Martin kot tajnik in Šerbec Franjo kot blagajničar. Zanimanje, ki je na shodu vladalo za društvo, je garancija za to, da bo nova organizacija v veliko korist obrtništva. Člani, ki jih sprejemajo vsi imenovani odborniki, plačajo: redni za vstopnino Din 20— in mesečni prispevek Din 5—, podporni letno po Din 50—. Člani društva dobivajo «Obrtni Vestnik» brezplačno.

Abiturijentski tečaj na državni trgovski akademiji v Ljubljani. Ta tečaj je obiskovalo 43 slušateljev in slušateljic (39 + 4). Priglašenci za abiturijentski tečaj 1924./25. se sprejemajo celi mesec september in prva dneva oktobra. 3. oktobra se prično redna predavanja. Pogoji za vstop je višji tečajni izpit (matura) popolnih srednjih šol, tehniške srednje šole v Ljubljani in nautičnih akademij kraljevine SHS. — Ravnateljstvo.

Iščejo se kupci za dalmatinsko grozdje, vino, mošt in vinski destilat. Neka tvrdka v Dalmaciji išče kupca za reden odjem: a) grozdja v času od dne 1. do dne 15. septembra, poslanega v zabojih po 25 kg in naloženega na parnik v Rabu; b) kuhanega mošta v času od 1. do 30. septembra; c) desertnega črnega vina s 17 % alkohola v času od 1. do 30. septembra ter č) vinskega destilata v poljubnem času. Interesentom je naslov dobavitelja na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Carinjenje goveje živine pri izvozu. V beograjskem «Privrednem pregledu» z dne 6. t. m. objavlja g. Jovan Acimović, špediter na Rakeku, «da tamošnja carinarnica ne priznava teže, ugotovljene na oddajnih postajah, ki je zabeležena na tovornem listu, kakor je to odločila generalna direkcija carin, ampak tehta živino z vagonom in z vsem, kar je v njem, odbija pa taro vagona, ki je na vagonu zabeležena, dasi ni vedno točna, ker so se vagoni že pred davnim časom tarirali. Tehtanje živine na Rakeku ovira promet z Italijo, zaradi tega je postajenačelnik carinarnice naprosil, da tehta živino v Logatcu, kamor naj se prenese tudi carinjenje živine. — Italijani uvažajo v glavnem mlado živino, od katere se plača carina po teži. Ker se pobira na to živino jako nizka carina, izgleda, da država pospešuje ta izvoz, katerega bi bilo v interesu narodnega gospodarstva ovirati.»

Koliko so plačale do konca meseca marca t. l. posamezne pokrajine na izrednih državnih pribitkih? V času od 1. julija 1923. do konca meseca marca t. l. se je na izrednih državnih davčnih pribitkih, to je na 500 % iz-

rednem pribitku na zemljiški davek in na 30 % pribitku na ostale davke pobralo v naši kraljevini 369,508.596 Din. Ta donos se razdeli na posamezne pokrajine nastopno: Hrvatska in Slavonija 53,295.370 Din, Bosna in Hercegovina 83,452.164 Din, Vojvodina 118,922.458 Din, Slovenija 41,761.775 Din, Dalmacija 4,419.921 Din, Srbija in Crna gora 67,656.905 Din.

Za uvoz belega jelovega lesa v Francijo se zanima neka tvrdka v Franciji. Njen natančnejši naslov je interesentom na razpolago v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Izseljevanje iz Češkoslovaške v mesecu aprilu t. l. V mesecu aprilu t. l. so češkoslovaška oblastva izdala dovoljenje za izselitev v inozemstvo 3348 osebam (marca t. l. 3560 osebam), in sicer 776 s Češkega, 233 iz Moravske, 60 iz Šlezije, 2173 s Slovaškega in 106 iz Podkarpatske Rusije. Od teh oseb jih je odpotovalo: na Francosko 1182 (v marcu t. l. 683), v Združene države ameriške 1141 (1658), v Kanado 262 (546), v Avstrijo 180 (123), v Nemčijo 145 (126), na Ogrsko 113 (87), v Jugoslavijo 80 (36), v Argentinijo 64 (69), v Rusijo 44 (53), v Italijo 33 (10), na Rumunsko 27 (29), na Poljsko 23 (24), v druge države 59 (108).

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglasa, da je prijavnice in odjavnice za člane, prijavnice in odjavnice obratov in druge tiskovine, ki so se doslej dobivale le pri njegovih ekspoziturah, oddal v razpečavanje trgovinam, prodajalnam tobaka, zadrugam in občinskimi pisarnam, tako da delodajalcem poslej ne bode več treba naročati jih po pošti ali hoditi po več ur daleč ponjo, temveč jih bodo lahko dobivali vsak v svojem kraju. Povsod se bodo dobivala tudi potrdila o zaposlenosti obojelih članov in kuverte za poštnine prosto pošiljanje prijav, objav in službenih dopisov ekspozituram in uradu. Vsa oddajna mesta tiskovin so označena z opozorilnimi tablami. Ako bi v katerem kraju oddaje tiskovin še ne bilo, blagovolijo naj prizadeti na to opozoriti pristojno ekspozituro, ki bo potrebno ukrenila.

Popust na železnicah za posetnike praškega vzorčnega velesemnja. Jesenski svetovnoznani praški vzorčni velesemenj se bo vršil v dneh od 21. do 28. septembra t. l. Interesenti iz kraljevine SHS se opozarjajo, da je ministristvo saobračaja v Beogradu dovolilo vsem posetnikom velesemnja 50odstotni popust na vseh jugoslovanskih železnicah za vožnjo v Prago in nazaj. Ta popust velja za vse osebne in brze vlake, izvzemši Simplon-Orient-Ekspress. Istotako je dovoljen 50odstotni popust na tovorni tarifi za razstavljene vzorce. Ministristvo železnic ČSR je kot prej tudi sedaj dovolilo popust na češkoslovaških progah, ministristvo zunanjih zadev ČSR pa 75 % popusta pri pristojbinah za vizume, tako da bo poset praškega velesemnja za jugoslovanske trgovce, industrijce, obrtnike in poljedelce zvezan z minimalnimi izdatki. Z ozirom na gori navedene olajšave ter na najboljši glas, ki ga uživajo vzorčni velesemnji v Pragi, v kolikor se tiče prvovrstnih nakupnih virov, se splošno sodi, da bo število posetnikov iz kraljevine SHS ob priliki prihodnjega velesemnja naravnost impozantno.

**Obrtniki,
naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!**

Gozdno bogastvo Jugoslavije. Jugoslavija ima 7,530.000 hektarov gozda, to je 33 % njene površine in 41,8 % njenega produktivnega sveta. Na prebivalca pride 620 m² gozda. 4,800.000 hektarov je listovega gozda, 1,030.000 iglastega in 1,70.000 mešanega. 43 % je last države, 31 % čista privatna last, 26 % pa last občin, cerkvene uprave itd. Vsako leto računajo, da prirastejo trije metri na 1 ha pri visokem gozdu, ki ga je 5,5 milijonov ha, in poldrugi meter pri nizkem gozdu, ki ga je dva milijona hektarov, vsega skupaj torej okoli 20 milijonov. Državni gozdovi dobijo na leto 10,650.000 metrov prirastka, pa ga niti malo ne izkoristijo v polnem obsegu; neizkoriščenih ostane več kot poltretji milijon metrov. Kljub temu, da porabi vsak prebivalec 1:10 metrov zase, ostanejo še ogromne množine za izvoz. Gredo pa v prvi vrsti v Italijo, Avstrijo, na Grško in Francosko, v Švico in Nemčijo, na Angleško, Holandsko in v Turčijo. Izvoz gre v istem razmerju kvišku, kakor se zboljšuje prometna sredstva. L. 1921. je imela država iz državnih gozdov 49,155.000 Din čistega dobička, l. 1923. pa skoraj še enkrat toliko. Z gozdnim gospodarstvom se peča 250 akcijskih družb, pa male gozdne industrije še niso prištete. Žag s parnim in električnim obratom je 302, majhnih žag z vodnim pogonom 2376, velikih tovarn za izdelovanje pohištva 12, manjših podjetij pa precejšnje število. Pri izkoriščanju naših gozdov je na polovico soudeležen inozemski kapital.

Agrarna reforma v Rumuniji. V stari rumunski državi in v Besarabiji je smatrati agrarno reformo za zaključeno; oboje je končano, razlastitev in pa razdelitev med kmete. Na Erdeljskem in v Bukovini delo še ni končano. V stari Rumuniji je zadela razlastitev 4757 posestev; odzeta zemlja se je oddala 363.840 kmečkim rodovinom. Razlastili so pa: 1,496.539 ha zasebnega posestva, 413.724 ha domen, 102.431 ha posestva inozemcev, 41.602 ha posestva odsotnih lastnikov, 160.146 ha državnih posestev, zraven še 167.264 ha kulturnega in 226.684 ha pašnega areala, skupaj 2,608.690 ha. — V Besarabiji je zadela razlastitev 4258 posestev v skupni izmeri 1,785.953 ha, oddzeta zemlja se je oddala 282.311 kmečkim obiteljem. Razlastili so pa 1,098.000 ha njiv, 198.000 ha gozda, 116.000 ha pašnikov itd. Na vsakega kmeta pridejo v Rumuniji in Besarabiji skoraj 4 ha; na Erdeljskem do sedaj 1,6 ha, v Bukovini 0,9 ha. Pa, kakor rečeno, tukaž razdelitev še ni zaključena. Nekdanjim veleposestnikom so pustili: v Besarabiji do 100 ha, v stari Rumuniji do 500 ha, na Erdeljskem 200 do 300 ha, v Bukovini 100 do 250 ha, kakor je pač svet. Veliko razliko opazimo: besarabskim kmetom se hočejo prikupiti že zaradi bližine sovjetske Rusije, domačim bogatašem se nočejo preveč zameriti. Vpliv razdelitve na poljedelstvo nam kaže tale tabela, ki izkazuje posejani svet, in sicer samo v stari Rumuniji, v hektarih:

	1920	1921	1922
Pšenica	2,020.710	2,488.335	2,615.010
Ječmen	1,400.173	1,569.364	1,746.808
Oves	966.403	1,229.006	1,319.030
Koruzna	3,295.418	3,443.990	2,384.488

Koruzna je šla na korist drugim vrstam nazaj.

Statistika v mesecu marcu t. l. pobranih neposrednih davkov. Po državnem proračunu se bi morali v mesecu marcu t. l. pobrati v posameznih pokrajinah nastopni zneski na neposrednih davkih: Hrvatska in Slavonija

11,420.833 Din, Bosna in Hercegovina 5,536.083 Din, Vojvodina 18,458.125 Din, Slovenija 4,066.895 Din, Dalmacija 1,285.333 Din, Srbija in Črna gora 15,306.562 Din. Dejanjsko pa se je pobralo v Hrvatski in Slavoniji 6,518.012 Din, v Bosni in Hercegovini 4,626.317 Din, v Vojvodini 8,968.076 Din, v Sloveniji 5,415.157 Din, v Dalmaciji 1,323.792 Din, Srbiji in Črni gori 12,031.127 Din. Proračun so torej dosegle edino Slovenija in Dalmacija, in sicer ga je prva prekoračila za 1,348.261 Din, druga pa za 38.459 Din, dočim so vse ostale pokrajine zaostale za več milijonov: Vojvodina za 9,490.048 Din, Hrvatska in Slavonija za 4,902.820 Din, Srbija in Črna gora za 3,275.434 Din, Bosna in Hercegovina za 909.766 Din. — Za prve tri mesece t. l. je bil donos neposrednih davkov proračunjen na 168,221.499 Din, dejansko pa je znašal 147,040.001 Din; dejanski donos je torej zaostal za proračunom za 21,181.498 Din. Preko proračuna so plačale v teh mesecih: Hrvatska in Slavonija 2,009.183 dinarjev, Slovenija 7,948.265 Din in Dalmacija 2,216.432 Din. do proračuna pa manjka: Bosni in Hercegovini 1,428.531 Din, Vojvodini 21,909.336 Din, Srbiji in Črni gori pa 10,017.511 Din.

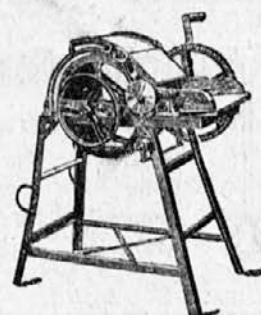
Državna trgovska akademija v Ljubljani. Ta zavod, katerega so letos zapustili absolventi četrtega letnika, je štel koncem drugega semestra 128 dijakov in dijakinj (89 + 39). Od teh dijakov in dijakinj je bilo ocenjenih z izvrstnim uspehom: 11, z dovoljnim uspehom: 53, z zadostnim uspehom: 26, z nezadostnim uspehom: 3. Ponavljalni izpiti so dovoljeni 29 dijakom, oziroma dijakinjam. Vsled bolezni je bilo neizprašanih 6. Definitivno vpisovanje v I. letnik ter začetek pouka javi ravnateljstvo pravočasno potom listov in z razglasom na uradni deski akademije.

Kako napreduje pobiranje davka na poslovni promet? V mesecu marcu l. 1923. se je pobralo v naši kraljevini 7,263.435 Din davka na poslovni promet, v prvih treh mesecih l. 1923. pa 29,812.638 Din. V mesecu marcu l. 1924. se je pobralo tega davka 10,651.761 Din in v prvih treh mesecih pa 41,910.761 Din. V «Službenih Novinah» objavljena statistika ne pojasnuje, koliko tega davka se je pobralo v posameznih pokrajinah, dasi bi bila tako porazdeljena statistika na podlagi podatkov, ki jih ima generalna direkcija neposrednih davkov, mogoča in tudi poučna, ker še pri nas do danes niso potihnilo govornice, da se zakon o poslovnem davku s strogo doslednostjo izvaja le v nekaterih pokrajinah.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.



Stroj
cefra in odvijaja

žimo in volno!

Izdelovatelj

Fran Simon

Vrhnika

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu
vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Josip Peganc, čevljar

LAŠKO

naznanja, da je nanovo uredil in otvoril
delavnico za gornje dele
in se priporoča za obilna naročila.

Postrežba točna!

Delo solidno!

Kreditni zavod

za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50
(v lastnem posloplju).

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457 in 548.

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna
naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic
in kuponov, nakazila v tu- in
inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Obrtna banka

v Ljubljani

Kongresni trg št. 4.

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo počenši s 1. novembrom 1922. za pol odstotka višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000--

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000--

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice	Maribor	Sarajevo
Celje	Metković	Split
Crnomelj	Novi Sad	Gorica
Kranj	Ptuj	Trst

Brzojavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**